

VII. STRESZCZENIE

Celem badań była ocena skuteczności wybranych immunostymulatorów w poprawie sprawności działania układu odpornościowego u świń. Oceny dokonano badając wpływ podawania immunostymulatorów na efektywność mierzonej, poprzez analizę poziomu przeciwciał humoralnych, profilaktyki swoistej w odniesieniu do wybranych czynników patogennych oraz na podstawie pomiaru wskaźników produkcyjnych zwierząt użytych do badań.

Doświadczenia zrealizowano w warunkach terenowych z wykorzystaniem świń utrzymywanych w chlewniach o zróżnicowanym poziomie bioasekuracji. W rezultacie przeprowadzonych badań wykazano, że nieswoiste preparaty immunostymulujące (Biotropina, Lydium KLP) nie wpływają w sposób istotny na podniesienie poziomu odporności, mierzonej wzrostem poziomu swoistych przeciwciał humoralnych, w przypadku jednoczesnego podawania ich ze szczepionkami. Stwierdzono, że równoczesne stosowanie szczepionek przeciwko różycy i grypie może generować lepszą odpowiedź układu odpornościowego na podanie wakuiny przeciwko grypie. Wykazano, że stosowanie preparatów immunostymulujących, poprzez ich działanie bodźcowe, korzystnie wpływa na stan zdrowotny świń, co uwidacznia się w poprawie wyników produkcyjnych. Potwierdzono, że wysoki poziom bioasekuracji zewnętrznej i wewnętrznej może wpływać korzystnie na odpowiedź układu odpornościowego zwierząt, a w szczególności na wyniki swoistego uodporniania świń. Udowodniono, że produkcja prosiąt w cyklu otwartym ogranicza możliwości utrzymywania się i krążenia wirusa PRRS w stadzie, w stopniu lepszym, niż ma to miejsce w stadach o zamkniętym cyklu produkcji.

VIII. SUMMARY

The aim of the study was to evaluate the efficacy of selected immunostimulants for pigs expressed as the level of production parameters in swine herds as well as the results of vaccination against selected, significant pathogens of swine. The experiments were carried out in the field conditions, on pigs kept in pig farms with various level of biosecurity. As a result of the conducted research, it was shown that non-specific immunostimulating prepartes (Biotropin, Lydium KLP) do not significantly increase the level of specific humoral immunity, measured by an increase of specific antibodies, in the case of their simultaneous administration with vaccines. However, it appears that simultaneous use of two different vaccines against erysipelas and swine influenza may generate better immune response to the vaccination against only to swine influenza. It was found that the use of immunoprepartes, through their stimulus effect, has a positive effect on the non-specific immunity of pigs, which is reflected by the improvement of pig production parameters. The level of external and internal biosecurity may also positively influence immune response in vaccinated pigs. Moreover, it was confirmed that the piglets production in continuous flow limits the possibility of persistence and circulation of porcine reproductive and respiratory syndrome virus in the herd, which may have a positive effect on the effectiveness of vaccination.